

ΜΕΛΕΤΗ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ

Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΝΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΖΕΤΑΙ ΣΤΟ ΛΟΓΟΤΥΠΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΤΟΥ. Η ΠΡΩΤΗ ΕΝΤΥΠΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΗ, ΚΑΘΩΣ Η ΕΙΚΟΝΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΜΕ ΠΟΛΛΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΤΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ, ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΙΔΟΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ. Η ΠΡΟΣΕΓΜΕΝΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΥΠΟΔΗΛΩΝΕΙ ΕΝΑΝ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟ ΧΩΡΟ, ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ ΜΕ ΚΥΡΟΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΣΜΟ.

Η σήμανση ενός ξενοδοχείου, και ειδικότερα η επιγραφή εισόδου, αποτελεί το παλαιότερο και αποτελεσματικότερο μέσο προώθησης και διαφήμισης, καθώς μεταδίδει οπτικά την ταυτότητά του και προδιαθέτει τον επισκέπτη, θετικά ή αρνητικά, για την εντύπωση που του δημιουργεί. Επιπλέον, η σήμανση διαθέτει και έναν καθαρά λειτουργικό ρόλο, αυτόν της ενημέρωσης των επισκεπτών, και βασικός της στόχος είναι η επιτυχημένη παροχή και μετάδοση πληροφοριών. Ειδικότερα, στην περίπτωση των ξενοδοχείων, που εξ ορισμού υποδέχονται ταξιδιώτες πολλών εθνικοτήτων μια επιτυχημένη σήμανση αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την εξασφάλιση μιας ομαλής

και ευχάριστης διαμονής. Τα σύμβολα, τα εικονογράμματα αλλά και τα κείμενα θα πρέπει αφενός να μεταδίδουν με σαφήνεια το μήνυμά τους και αφετέρου, αν σχεδιαστούν με γνώμονα την αρχιτεκτονική και το ύφος του χώρου να συμβάλλουν στη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης αντίληψης.

Η σημασία της μελέτης σήμανσης και πώς αυτή πραγματοποιείται

Η μελέτη σήμανσης ενός ξενοδοχείου είναι επιτυχημένη, όταν πραγματοποιείται στο σωστό χρόνο και με τον κατάλληλο τρόπο και έχει δύο βασικά οφέλη: την εύκολη και επιτυχή καθοδήγηση του κοινού και την αύ-

Το ξενοδοχείο "The Modernist" αποτελεί ένα πολύ καλό παράδειγμα αρμονικής και συμπληρωματικής σχέσης ανάμεσα στον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό και στο σχεδιασμό της σήμανσης, δημιουργώντας ένα συνεκτικό περιβάλλον και μια ισχυρή ταυτότητα, που αντανακλά τη φιλοσοφία και την ποιότητά του. Αρχιτεκτονική μελέτη: FORMrelated Studio. Graphic design: Post Spectacular Office. Φωτογραφίες: Nikos Vavdinoudis - Christos Dimitriou / studiovd.gr.

ξηση των πωλήσεων των εσωτερικών τμημάτων, όπως τα εστιατόρια, τα ιαματικά λουτρά (spa), τα καταστήματα με είδη δώρων κ.ά. Κατευθύνει τον πελάτη και τον πληροφορεί και προωθεί τις επιπλέον παροχές του καταλύματος, παροχές που ενδεχομένως να μην γίνονταν αντιληπτές χωρίς την κατάλληλη σήμανση.

Η κεντρική επιγραφή και ο λογότυπος ενός ξενοδοχείου αποτελούν την πρώτη εικόνα που αποκομίζει ο πελάτης και καλό θα ήταν να αντικατοπτρίζουν το χαρακτήρα του καταλύματος. Ένας ξενώνας για νέους, για παράδειγμα, διαθέτει άλλα χαρακτηριστικά και απευθύνεται σε διαφορετικό κοινό συγκριτικά με ένα θέρετρο πολυτελείας ή ένα ξενοδοχείο boutique (καταλύματα μικρού μεγέθους με ιδιαίτερη αισθητική και υψηλό επίπεδο παροχής υπηρεσιών). Είναι επόμενο τόσο η αρχιτεκτονική του χώρου, όσο και η γενικότερη αισθητική προσέγγιση να διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του ξενοδοχείου. Ακολούθως, η σήμανση σε ολόκληρο το κατάλυμα θα πρέπει να

ακολουθεί την ίδια προσέγγιση, ώστε να προσδώσει κύρος στην επιχείρηση μέσω της οπτικής συνέχειας, που υποδηλώνει ότι ο χώρος είναι προσεγγμένος σε κάθε λεπτομέρεια.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η γραμματοσειρά που επιλέγεται σε κάθε περίπτωση, καθώς η κάθε μία μεταδίδει άλλα χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα διεθνούς έρευνας, η γραμματοσειρά Didot αποπνέει ένα χαρακτήρα αριστοκρατικό και ακριβό και θεωρείται ως η πλέον "πολυτελής". Επομένως, το κάθε κατάλυμα καλό είναι να χρησιμοποιεί γραμματοσειρές, χρώματα αλλά και φωτισμό στη σήμανσή του, που θα αποπνέουν όλα τα χαρακτηριστικά και τις αξίες που επιθυμεί ο ιδιοκτήτης. Σε ό,τι αφορά στη μετάδοση της πληροφορίας, που αποτελεί τον ουσιαστικότερο λόγο ύπαρξης της σήμανσης, ιδιαίτερη σημασία έχει ο τόπος τοποθέτησης και η αναγνωσιμότητα. Άλλο μέγεθος οφείλει να έχει η κεντρική πινακίδα, που πρέπει να είναι ορατή από απόσταση, και άλλο μέγεθος και

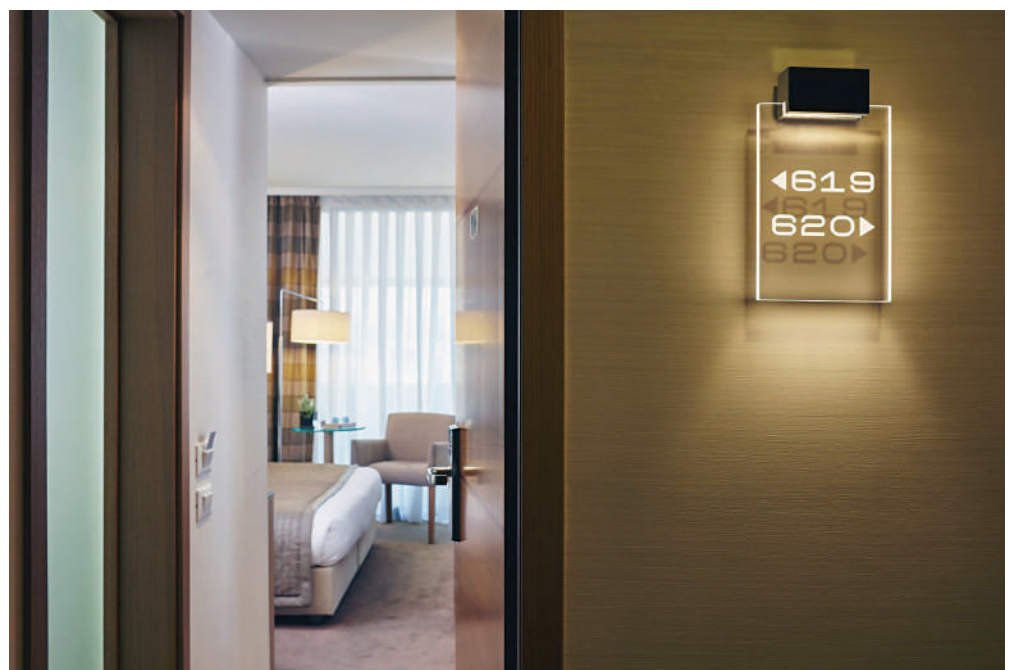
Η κεντρική εξωτερική επιγραφή του ξενοδοχείου "Academia" στην Αθήνα, η οποία διαβάζεται σε δύο επίπεδα με τη σκιά που δημιουργεί, αντικατοπτρίζει τον πολυτελή και εκλεπτυσμένο σχεδιασμό του 5-άστερου ξενοδοχείου. Αρχιτεκτονική μελέτη: MTArchitects. Branding: Sofine. Φωτογραφία: Χρήστος Δράζος.

πιθανόν γραμματοσειρά θα πρέπει να έχει η σήμανση για πρακτικές λειτουργίες, όπως η θέση των κλιμακοστασίων. Με την ίδια λογική, άλλη αντιμετώπιση θα πρέπει να έχει και η σήμανση των υπηρεσιών, όπως των εστιατορίων και των καταστημάτων, καθώς σ' αυτά η σήμανση επιδιώκει να διαδραματίσει διπλό ρόλο, αφενός να ενημερώσει και αφετέρου και να προσελκύει τον επισκέπτη. Πέραν της αισθητικής, η αναγνωσιμότητα έχει ιδιαίτερη σημασία και δεν πρέπει να υποτιμάται.

Μελέτη σήμανσης

Η μελέτη σήμανσης ενός ξενοδοχείου περιλαμβάνει τη συμμετοχή και τη συνεργασία πολλών διαφορετικών ειδικοτήτων:

- του ιδιοκτήτη ή/και της διεύθυνσης, που αποφασίζουν και καθορίζουν το ύφος και το χαρακτήρα του καταλύματος,
- του αρχιτέκτονα ή/και του σχεδιαστή εσωτερικών χώρων, που έχει αναλάβει το σχεδιασμό και τη χωρική οργάνωση και διακόσμηση,

Πινακίδα από διαφανές ακρυλικό γυαλί, στηριγμένη σε ανοξείδωτο αποστάτη με ενσωματωμένο φωτισμό φωτοδιόδων (LED).

ΕΙΔΗ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

Εξωτερική σήμανση

- Κατευθυντήριες πινακίδες σε δρόμους, που θα πρέπει να είναι ευδιάκριτες, ανάλογα με τον περιβάλλοντα χώρο και το τοπίο.
- Πινακίδες που αναφέρονται σε εξωτερικές υποδομές εντός του καταλύματος (στα θέρετρα και στα μεγάλα κτιριακά συγκροτήματα).
- Η κεντρική επιγραφή / πινακίδα του ξενοδοχείου.

Εσωτερική σήμανση

- Σήμανση εστιατορίων και μπαρ, spa, καταστημάτων κ.ά.
- Σήμανση δωματίων.
- Σήμανση λοιπών κοινόχρηστων εγκαταστάσεων (τουαλέτες, ανελκυστήρες και κλιμακοστάσια κ.ά.).
- Σήμανση ασφαλείας και έκτακτης ανάγκης κατά τα διεθνή πρότυπα.

ΒΑΣΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

Επιλογή των σημείων τοποθέτησης της εσωτερικής και της εξωτερικής σήμανσης.

- Καθορισμός των κειμένων που θα αναγράφονται.
- Καθορισμός των διαστάσεων.
- Προσδιορισμός της αισθητικής κατεύθυνσης του σχεδιασμού της σήμανσης.
- Κατασκευαστικό σχέδιο.
- Προϋπολογισμός και χρόνος κατασκευής.

Τα μεταλλικά στοιχεία δημιουργούν φωτοσκιάσεις που ζωντανεύουν το χώρο. "Ovolo Hotel", Σίδνεϊ, Αυστραλία.

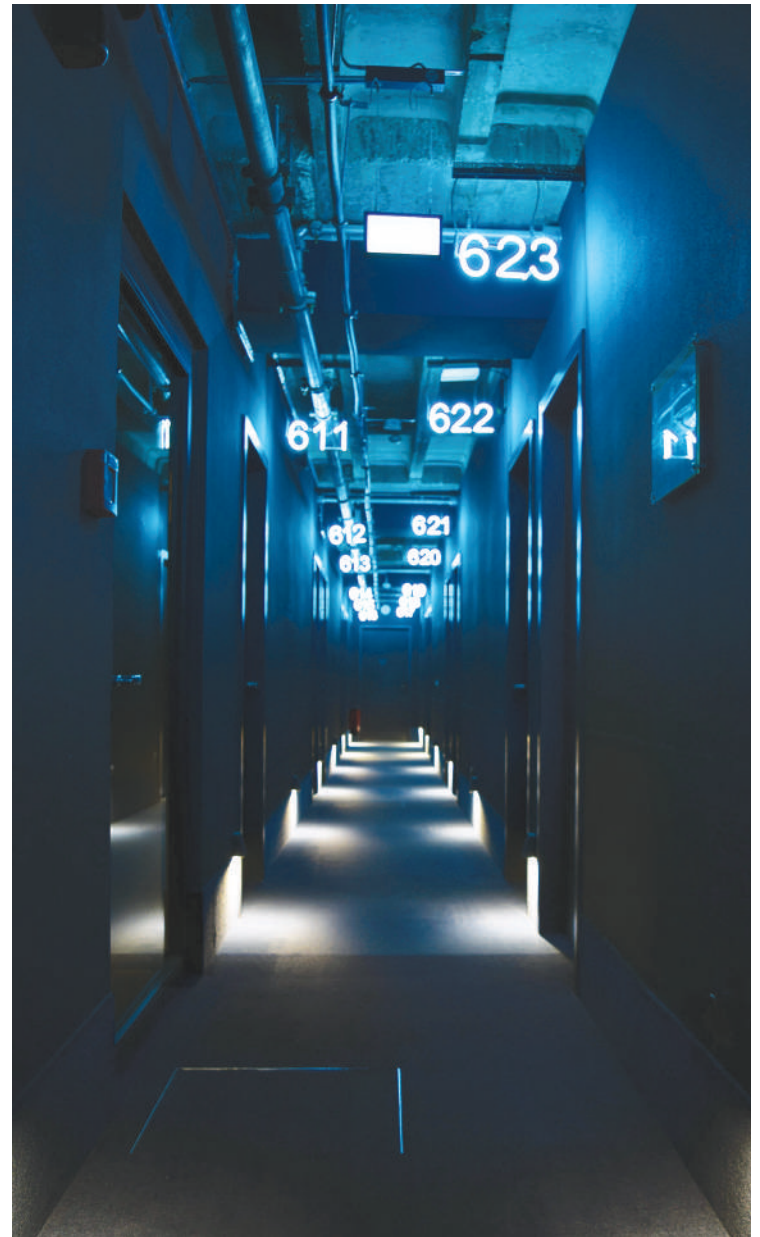

Τα εικονογράμματα πρέπει να είναι κατανοητά από όλους, αλλά αποτελούν και στοιχείο του συνολικού σχεδιασμού.

- του γραφίστα, που επιμελείται την οπτική αναπαράσταση του χαρακτήρα του ξενοδοχείου,
- της εταιρείας κατασκευής και τοποθέτησης σήμανσης.

Ο ιδανικός χρόνος για να πραγματοποιηθεί η μελέτη σήμανσης είναι μετά την ολοκλήρωση της μελέτης εσωτερικού σχεδιασμού και διακόσμησης, καθώς είναι σημαντικό, πριν να οριστούν τα σημεία τοποθέτησης να υπάρχει μια ολοκληρωμένη εικόνα του χώρου. Ένα συχνό λάθος που κάνουν οι ιδιοκτήτες είναι το γεγονός ότι δεν ασχολούνται με τη σήμανση παρά μόνο λίγο πριν από τη λειτουργία του καταλύματος. Έτσι, συχνά καταφεύγουν σε λύσεις της τελευταίας στιγμής, οι οποίες συνήθως είναι πρόχειρες και έχουν λάθη, αλλά, το σημαντικότερο, δεν ταιριάζουν με τη φιλοσοφία και το ύφος του ξενοδοχείου και αφαιρούν κύρος και σοβαρότητα. Επιπλέον, καλό θα είναι η σήμανση να μην επιλέγεται με γνώμονα μόνο το

χαμηλό κόστος, καθώς τέτοιου είδους εκπτώσεις αποδεικνύονται σε βάθος χρόνου περισσότερο κοστοβόρες. Τα φθηνά υλικά και η πρόχειρη κατασκευή δεν κρύβονται και επιπλέον φθείρονται ταχύτερα και χρειάζονται αντικατάσταση. Επιπλέον, προδιαθέτουν αρνητικά τον επισκέπτη, επηρεάζοντας σημαντικά την εικόνα της επιχείρησης. Μια ολοκληρωμένη μελέτη σήμανσης πραγματοποιείται σε τρία στάδια. Στο πρώτο στάδιο, που ονομάζεται μελέτη δημιουργικού, μελετώνται και αποφασίζονται τα υλικά κατασκευής, το είδος της γραμματοσειράς, το ύψος των εικονογραμμάτων και των υπόλοιπων συμβόλων, το σχήμα και το σχέδιο των πινακίδων. Επίσης, επιλέγεται το χρώμα της σήμανσης και η ύπαρξη ή μη φωτισμού, ώστε όχι μόνο να ταιριάζουν αλλά και να ενισχύουν την αρχιτεκτονική του χώρου. Η κυκλοφοριακή μελέτη –το στάδιο που ακολουθεί– αφορά στον καθορισμό όλων των σημείων όπου απαιτείται σήμανση, από

Το "25hours Hotel Bikini Berlin" αποτελεί τμήμα του διατηρητέου κτιρίου Bikini-Haus δίπλα στο ζωολογικό κήπο του Βερολίνου. Πρόκειται για ένα χώρο ιδιαίτερο και με χαρακτήρα μοναδικό, κάτι που γίνεται σαφές από τη σήμανση που συμπληρώνει την αρχιτεκτονική προσέγγιση. Αρχιτεκτονική ομάδα: Werner Aisslinger, Janis Nachtigall, Tina Bunyaprasit, Dirk Borchering.

την είσοδο του ξενοδοχείου μέχρι και κάθε επί μέρους λειτουργία, όπως οι ανελκυστήρες, οι τουαλέτες και οι χώροι προσωπικού. Αυτή η μελέτη έχει ως στόχο την ανεμπόδιση και πλέον εύκολη ενημέρωση και καθοδήγηση του επισκέπτη. Οργανώνεται η κίνηση και οι διαδρομές των επισκεπτών αλλά και του προσωπικού τόσο σε οριζόντιο, όσο και σε κατακόρυφο επίπεδο. Με αφετηρία τα βασικά σημεία εισόδου και εξόδου καθορίζεται η ροή κίνησης με βάση συγκεκριμένους προορισμούς, όπως η υποδοχή, τα κλιμακοστάσια και οι ανελκυστήρες κ.ά. αλλά και η πορεία μετακίνησης προς άλλα κτίσματα σε περιπτώσεις συγκροτημάτων. Οι δισταυρώσεις και τα σημεία άφιξης και αναχώρησης είναι σε γενικές γραμμές οι τοποθεσίες που επιλέγονται για την εγκατάσταση σήμανσης. Στις δισταυρώσεις είναι πολύ σημαντικό να οδηγηθεί ο πελάτης προς τη σωστή κατεύθυνση και θα πρέπει η σήμανση να τοποθετείται σε σημείο που θα

είναι εύκολα ορατή αλλά και ευανάγνωστη από όλους. Θα πρέπει, επομένως, να έχει το κατάλληλο μέγεθος αλλά και το σωστό φωτισμό καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας αλλά και της νύχτας. Αφού ολοκληρωθούν με επιτυχία οι παραπάνω φάσεις, ακολουθεί η κατασκευαστική μελέτη, στην οποία καθορίζεται με ακρίβεια το μέγεθος της κάθε πινακίδας. Οι διαστάσεις εξαρτώνται από το μήνυμα που αναγράφεται αλλά και από την επιθυμητή απόσταση αναγνωσιμότητας από τους επισκέπτες. Μελετάται η κατασκευαστική μέθοδος όλων των επί μέρους πινακίδων, η οποία εξαρτάται άμεσα από το σχεδιασμό, τα επιλεγμένα υλικά και το σημείο τοποθέτησης και από τις καιρικές συνθήκες. Αντιστοίχως πραγματοποιείται και η μελέτη φωτισμού της σήμανσης. Τέλος, ακολουθεί η μελέτη στήριξης των πινακίδων, που εξαρτάται από τα δεδομένα που υπάρχουν σε κάθε σημείο, όπως το πού θα στερεωθεί (τοίχος,

Ιδιαίτερη σημασία έχει η γραμματοσειρά και τα υλικά που επιλέγονται σε κάθε περίπτωση. Υπάρχουν γραμματοσειρές, οι οποίες αποπνέουν ένα χαρακτήρα αριστοκρατικό και ακριβό και θεωρούνται "πολυτελείς".

Οι πινακίδες του "Serenissima Boutique Hotel" στα Χανιά της Κρήτης είναι κατασκευασμένες από ημιδιαφανές ακρυλικό γυαλί και προσδίδουν στο κατάλυμα κομψότητα και πολυτέλεια.

Ξύλινη πινακίδα με εγχάρακτα κείμενα και ανάγλυφα στοιχεία σε εσωτερικό χώρο για υπόδειξη των κοινόχρηστων εγκαταστάσεων του ξενοδοχείου.

πλινθοδομή, γυψοσανίδα, βιτρίνα, κώμα, άμμος κ.ά.), λαμβάνοντας πάντα υπόψη το επιθυμητό αισθητικό αποτέλεσμα.

Υλικά κατασκευής και στιλιστικές επιλογές

Κάθε επιλογή υλικού έχει άμεση σχέση με το ύφος του ξενοδοχείου, την τοποθεσία του αλλά και με τις παροχές που αυτό προσφέρει. Άλλα υλικά συναντά κανείς σε έναν αποκατεστημένο ξενώνα στην εξοχή και διαφορετικά υλικά είναι κατάλληλα για έναν ξενώνα για νέους σε ένα μεγάλο αστικό κέντρο ή για ένα θέρετρο ευεξίας δίπλα στη θάλασσα.

Οι φωτεινές επιγραφές αποτελούν ένα εντυπωσιακό στοιχείο, ιδιαίτερα κατά τις νυχτερινές ώρες, και μπορούν να ενισχύσουν σημαντικά την ταυτότητα ενός ξενοδοχείου. Το μεγαλύτερό τους πλεονέκτημα είναι το γεγονός ότι είναι ευδιάκριτες και από μεγάλη απόσταση. Πινακίδες από νέον (γυάλινο σωλήνες με ιονισμένα ευγενή αέρια, όπως το νέον και το αργόν, εκπέμπουν θερμότερης απόχρωσης φωτισμό) χρησιμοποιούνται συχνά στο σύγχρονο σχεδιασμό, δημιουργώντας συχνά παιχνιδιάρικη ή και ρετρό ατμόσφαιρα. Περισσότερο όμως χρησιμοποιούνται λαμπτήρες φωτισμού (LED). Επιτρέπουν την κατασκευή φωτεινών επιγραφών με εξαιρετικά λεπτό πάχος (10 mm) και επιλογή θερμότητας του λευκού χρώματος. Επιπλέον, η τεχνολογία LED έχει πολύ μικρές ενεργειακές απαιτήσεις αλλά και χαμηλό κόστος συντήρησης.

Η τεχνολογία επιτρέπει σήμερα τη χρήση πολλών υλικών αλλά και διαφορετικών τεχνοτροπιών, δίνοντας τη δυνατότητα να σχεδιαστούν με ελευθερία και δημιουργικότητα ποικίλες λύσεις, που προσαρμόζονται στις ιδιαίτερες ανάγκες και το ύφος του κάθε καταλύματος.

Σε ό,τι αφορά στις μεθόδους στήριξης, οι κυριότερες είναι: η στερέωση με αποστάτες σε τοιχοποιία και η κρέμαση από την οροφή. Εκτός των επιγραφών, μια τάση, ιδιαίτερα διαδεδομένη τα τελευταία χρόνια στη σήμανση των ξενοδοχείων, είναι η χρήση μεταλλικών ή ξύλινων μεμονωμένων γραμμάτων που στερεώνονται στην τοιχοποιία. Συχνά με την κατάλληλη χρήση φωτεινών πηγών δημιουργούν ενδιαφέροντα στοιχεία διακόσμησης.

Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά διαφορετικοί τύποι πινακίδων με συνδυασμούς υλικών και μεθόδων που δημιουργούν μεγάλη ποικιλία αποτελεσμάτων. Οι ακόλουθες μέθοδοι είναι οι πλέον διαδεδομένες και χρησιμοποιούμενες:

- Πινακίδες σήμανσης από ανοξείδωτο ατσάλι (inox) και αλουμίνιο, το οποίο βάφεται με ηλεκτροστατική βαφή σε όλα τα χρώματα, με ποικιλία υφών (γυαλιστερό

Τα ανάγλυφα γράμματα στους ίδιους χρωματισμούς με την επιφάνεια του τοίχου και ο φωτισμός δημιουργούν ενδιαφέρουσες σκιάσεις και ατμόσφαιρα στους διαδρόμους του "Perianth Hotel" των K-Studio. Φωτογραφία: Claus Brechenmacher & Reiner Baumann.

- τελείωμα, σατινέ, ματ, σαγρέ κ.ά.). Η κοπή με λέιζερ των γραμμάτων και των συμβόλων εξασφαλίζει άριστο οπτικό αποτέλεσμα. Πρόκειται για μια μέθοδο κατασκευής που συστήνεται ως ιδανική, τόσο για εσωτερικούς, όσο και για εξωτερικούς χώρους, καθώς το κείμενο δεν επηρεάζεται από τις συνθήκες του περιβάλλοντος.
- Επιγραφές από διαφανές ή και αμμοβολισμένο γυαλί (ή και ακρυλικό) σε οποιαδήποτε διάσταση και σε κάθε σχήμα. Είναι κατάλληλες για εσωτερική και εξωτερική χρήση. Τα κείμενα εντυπώνονται είτε με αυτοκόλλητα βινυλίου, είτε με εκτύπωση στο ίδιο το υλικό με χρήση UV τεχνολογίας. Τα συστήματα στήριξης ποικίλλουν τόσο σε σχήμα, όσο και σε υλικό (χρώμιο, ανοξείδωτο ατσάλι, αλουμίνιο). Υπάρχει δυνατότητα φωτισμού με λαμπτήρες LED. Σημαντικό πλεονέκτημα αποτελεί το γεγονός ότι η διαφάνεια του υλικού προσδίδει κομψότητα και διαχρονικό στιλ.
  - Ξύλινες πινακίδες με εγχάρakta κείμενα ή με τοποθέτηση μεταλλικών ή και ανοξείδωτων στοιχείων. Το σημαντικότερό τους

μειονέκτημα είναι η φθορά, ειδικά στις περιπτώσεις που τοποθετούνται σε εξωτερικούς χώρους.

Ηλεκτρονικές πινακίδες: η νέα τάση

Μια πολύ σύγχρονη λύση, που εισάγει την ψηφιακή τεχνολογία στον τομέα της σήμανσης, είναι οι ηλεκτρονικές πινακίδες. Αποτελούν ένα στοιχείο ιδιαίτερα διαδεδομένο στο εξωτερικό και πρόκειται για μια τάση που κερδίζει συνεχώς έδαφος, καθώς αναβαθμίζει το κατάλυμα και αποτελεί πόλο έλξης για πολλούς επισκέπτες. Μια συχνή εφαρμογή τους είναι στη σήμανση των δωματίων. Πέρα από τον αριθμό δωματίου, παρέχουν και άλλες πληροφορίες. Ενημερώνουν γρήγορα και με ακρίβεια το προσωπικό για το αν επιθυμεί ο πελάτης τον καθαρισμό του δωματίου ή όχι, καθώς λειτουργούν μέσω ασύρματου δικτύου (Wi Fi) και μεταφέρουν αμέσως την πληροφορία στο κεντρικό σύστημα του ξενοδοχείου. Τοποθετημένες έξω από αίθουσες συνεδριάσεων, ενημερώ-

Το ξενοδοχείο "Plaza Pioneer Park", στο Ελ Πάσο του Τέξας. Η χαρακτηριστική επιγραφή του, που χρονολογείται στο 1930, καθιστά το ξενοδοχείο ορόσημο της πόλης.

νουν για το θέμα και το ωράριο της εκδήλωσης ή για τυχόν αλλαγές στο πρόγραμμα. Προσαρμόζονται σε κάθε είδους σχέδιο και μπορούν να αποτελέσουν συνέχεια της ταυτότητας του ξενοδοχείου. Το μεγάλο τους πλεονέκτημα είναι η ταχύτητα, καθώς ανέξοδα και αμέσως μπορεί να αλλάξει το μήνυμα που φέρουν. Έτσι, μπορούν να μεταφέρουν ακόμη και πληροφορίες για έκτακτες συνθήκες αμέσως, χωρίς καθυστέρηση και με σαφήνεια.

Σήμανση στην εποχή του COVID-19

Οι έκτακτες συνθήκες που επικράτησαν σε ολόκληρο τον κόσμο εξαιτίας της πανδημίας

αυτού του COVID-19, οδήγησαν στην προσθήκη νέας σήμανσης για την αποτελεσματική ενημέρωση του κοινού: πινακίδες με τους τρόπους προφύλαξης από τον ιό, σήματα για τη χρήση μάσκας και αντισηπτικού, για τη διατήρηση των απαραίτητων αποστάσεων ασφαλείας. Στα πρώτα στάδια της πανδημίας αυτή η σήμανση είχε έντονο χαρακτήρα και έναν ουδέτερο σχεδιασμό, λόγω της ταχύτητας των εξελίξεων. Σ' αυτήν την περίοδο σταθεροποίησης της κατάστασης, όλη αυτή η πληροφορία καλό είναι να οπτικοποιηθεί με σήμανση ανάλογη της ταυτότητας του καταλύματος, ώστε και να λειτουργεί ενημερωτικά για την τήρηση των κανόνων ασφαλείας, αλλά και να μην προκαλεί επιπλέον αναστάτωση στους πελάτες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Medash Signs, **5 important design tips for hotel signage**, www.hotelspeak.com, 3/2020.
- Suzie Hall, **Hospitality signage: how do we navigate?**, www.hotelbusiness.com, 7/2020
- Corris Little, **How to elevate hotel signage design**, www.hotelbusiness.com, 2/2020
- **Digital signage, application guide for hospitality**, Keywest technology.
- <https://bratti.eu/>
- www.hotelieracademy.gr
- <https://www.aisslinger.de/25hours-hotel-bikini-berlin/>
- <https://www.hok.com/projects/view/academia-of-athens-autograph-collection>
- <https://www.themodemisthotels.com/el/>
- <https://www.plazahotelepaso.com/>
- <https://serenissima.gr/>
- <http://kkplan.co.kr/portfolio/four-seasons-hotel/>

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ ΣΤΟ "ΚΤΙΡΙΟ"

- **Αναβάθμιση ξενοδοχείων με έξυπνες παρεμβάσεις.**
Τεύχος 8/2017, σελ. 87.
- **Ψηφιακή σήμανση. Πλεονεκτήματα, εφαρμογές & ζητήματα σχεδιασμού.**
Τεύχος 2/2015, σελ. 65.
- **Σύγχρονες μέθοδοι και συστήματα σήμανσης.**
Τεύχος 171, σελ. 65.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΑΡΘΡΑ στην ιστοσελίδα www.ktirio.gr